

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3093/2019. (V. 7.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.669/2018/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselő (dr. Szalka Tamás, 1111 Budapest, Bartók Béla út 14. I/10.) útján eljárva, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 16.B.20.157/2017/17. számú ítéletének, valamint a Fővárosi Törvényszék 20.Bf.669/2018/4. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján semmisítse meg azokat. Az indítványozó álláspontja szerint a döntések ellentétesek az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítás szabadságával.
- [2] 2. Az indítványra okot adó ügyben az indítványozót a Budapest VI. és VII. Kerületi Ügyészség becsületsértés vétségével vádolta meg. A vád alapja, hogy a BRFK VI. Kerületi Rendőrkapitányság járőrei az indítványozóval szemben intézkedést kezdeményeztek közlekedési szabálysértés miatt. Mivel az indítványozó nem tudta hitel érdemlően igazolni a személyazonosságát, a rendőrök előállították. Ennek során az indítványozó a rendőröket obszcén kifejezésekkel illette, melyet követően az intézkedő rendőr feljelentést tett a rendőrkapitányságon.
- [3] Az első fokon eljáró bíróság hivatkozott arra a bírói gyakorlatra (BH 1981.220., BH 1992.296., BH 1998.317., BH 2000.285., BH 2001.462.), amely szerint valamely tényállításnak a becsület csorbítására való alkalmasságát nem a sértett szubjektív értékítélete, érzelmi beállítottsága vagy esetleges érzékenysége alapján kell megítélni, hanem aszerint, hogy a kifejezések objektív értelmezése alapján a társadalomban kialakult általános felfogás szerint alkalmasak-e a becsület csorbítására. A bíróság rámutatott arra is, hogy különbséget kell tenni a hivatalos személy által tett, illetve a hivatalos személyről tett megállapítások között, az emberi méltóság védelme a hivatalos személyeket is megilleti.
- [4] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Törvényszék az első fokon eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság ítéletét minden tekintetben megalapozottnak találta, és azt végzésben helybenhagyta.
- [5] 3. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében rögzített véleménynyilvánítási szabadság sérelmét állította. Hivatkozott arra, hogy a közhatalmat gyakorlókkal szemben a véleménynyilvánítási szabadság tágabb, mint más személyeknél, továbbá az állami tisztségviselők alkotmányosan védett magánszférája is szűkebb másokénál. Utalt arra, hogy a bíróság szerint becsületcsorbításra alkalmas kifejezések értékítéletet fejeztek ki, amelyek egy intézkedés során, azzal összefüggésben jelentek meg. Az indítványozó álláspontja szerint a kifejezések nem voltak öncélúak, hanem a közhatalmat gyakorló rendőrök intézkedésére vonatkoztak. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatára, mely az értékítéletet kifejező véleménynyilvánítások különösen erős védelmét hangsúlyozta, amelynek keretében a túlzás vagy a provokáció is megengedett. Az alkotmányjogi panaszban megfogalmazottak szerint az eljáró bíróságok nem értékelték, hogy az indítványozó a véleménynyilvánítás szabadságát gyakorolta, amelynek a konkrét esetben meg kellett volna előznie a sértettek becsületéhez való jogát.
- [6] 4. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

- [7] Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés
- a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és
 - b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [8] Az Abtv. 30. § (1) bekezdéséből következően az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, melynek részleteit az (1a) és (1b) bekezdések szabályozzák.
- [9] Az indítványozó megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítványban kifejtette az Alaptörvényben foglalt jog sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], és kifejezetten kérte a vonatkozó bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [10] Az indítványozó a támadott döntést 2018. szeptember 7-én vette át, és az alkotmányjogi panasz beadványát 2018. október 26-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdésben rögzített határidőn belül – nyújtotta be. Megállapítható továbbá, hogy a Fővárosi Törvényszék döntésével szemben nem állt további rendes jogorvoslat a rendelkezésére.
- [11] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [12] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [13] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy az indítványozó teremt-e okozati összefüggést az Alaptörvény IX. cikke és a sérelmezett bírói döntés között.
- [14] 5. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése mindenki számára biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát, a (4) bekezdés ugyanakkor rögzíti, hogy „[a] véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére”.
- [15] Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy önmagában a kifejezés nyerssége vagy akár obszcén tartalma nem eredményezi azt, hogy a kifejezés nem tartozik a véleménynyilvánítás szabadságának a védelmi körébe. Ha azonban a használt kifejezés nem a közhatalmi tevékenységnek a kritikája, hanem pusztán az emberi méltóságot sértő személyeskedés, akkor az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdése folytán nem lehet sikerrel hivatkozni a véleménynyilvánítás szabadságának védelmére. Az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése a közügyek megvitatásával semmilyen kapcsolatban nem álló trágár szitkozódásra nem biztosít szabadságot.
- [16] Jelen esetben az állapítható meg, hogy az indítványozó megnyilvánulásának oka volt ugyan a rendőri intézkedés, ám kijelentései nem magára az intézkedésre, hanem az intézkedő rendőrök személyére vonatkoztak. Így a véleménynyilvánítási szabadság magasabb védelmi szintje erre az esetre nem vonatkozik. Fel sem merült továbbá, hogy a kifejtett vélemények a közügyek vitatásával lennének kapcsolatban: a véleménynyilvánításra kizárólag az indítványozó és az érintett rendőrök közti kommunikációban került sor, a véleménynyilvánításnak nem volt célja valamilyen információ átadása.
- [17] 6. Az Alkotmánybíróság esetjoga már több alkalommal foglalkozott a véleménynyilvánítási szabadság és a közhatalmat gyakorló személy jó hírnévének, becsületének kollíziójával [pl. 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, 3236/2018. (VII. 9.) AB határozat]. A mérlegelés eredménye az eset körülményeinek függvényében eltérő lehet, de egyértelmű az Alkotmánybíróság álláspontja abban a kérdésben, hogy a „csak és kizárólag az érintett személy lejáratására irányuló, egyfajta szitokszóként megjelenő forma nem tartozik a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásának alkotmányosan védett körébe” {1/2015. (I. 16.) AB határozat, Indokolás [35]}.

[18] Az egyértelműen kialakított gyakorlat következtében nem áll fenn a bírói döntés alaptörvény-ellenességének kétélye (Abtv. 29. §), amely viszont az alkotmányjogi panasz visszautasítását eredményezi [Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pont].

[19] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt visszautasította.

Budapest, 2019. április 29.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1744/2018.

